

RECENZJA

rozprawy doktorskiej ks. mgra Jana Wojtczaka: *Urząd sakramentalny we współpracy świeckich i duchownych w misji Kościoła. Perspektywa teologiczno-kanoniczna*, Szczecin 2023 (mps) ss. 313, napisanej na Instytucie Nauk Teologicznych Uniwersytetu Szczecińskiego pod kierunkiem ks. dr hab. prof. Uniwersytetu Szczecińskiego Kazimierza Dullaka

W odpowiedzi na prośbę Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Nauk Teologicznych ks. prof. Uniwersytetu Szczecińskiego dr hab. Andrzeja Draguły i stosownego pisma z dnia 19 stycznia 2024 r., przedstawiam recenzję rozprawy doktorskiej napisanej przez ks. mgr Jana Wojtczaka.

1. Wstęp

Realizując swoją misję religijną i zbawczą Kościół prowadzi szafarstwo sakramentów świętych, przepowiada Ewangelię, organizuje kult Boży. Jako wspólnota założona przez Boga, która jest nadprzyrodzonym Ciałem Chrystusa stanowi syntezę różnych struktur, urzędów, posług, funkcji i postaw, kształtowaną przez posługę Słowa Bożego i Eucharystię. W realizacji tego posłannictwa i misji zasadniczą rolę odgrywa urząd sakramentalny oraz współpraca wiernych duchownych i świeckich. Kościół bowiem jako Lud Boży działa i realizuje swoją misję poprzez ludzi ochrzczonych, czyli wiernych, którzy są podmiotem działania i zostali precyzyjnie zdefiniowani przez ustawodawcę kościelnego (kan. 204-207). Nie można go identyfikować tylko z hierarchią, czyli wiernymi duchownymi, ale i z wiernymi świeckimi, o czym przypomina ustawodawca kościelny określając obowiązki i prawa wszystkich wiernych (duchownych i świeckich – kan. 208-223), jak też obowiązki i prawa wiernych świeckich (kan. 224-231) oraz obowiązki i prawa duchownych (kan. 273-289). Ważną rolę w kooperacji wiernych duchownych i świeckich odgrywa urząd związany z sakramentem święceń oraz wpływająca z niego władza. To wierni duchowni są wsparciem służebną rolę wiernych świeckich i odwrotnie, realizując z woli Boga misję Kościoła w różnorodności urzędów, posług i funkcji wszystkich członków wspólnoty Kościoła. Misja ta wciąż jest aktualna i

podlega rozwojowi oraz wymaga od wspólnoty Kościoła ciągłych przemian na podłożu społecznym, strukturalnym i jurydycznym, aby w ten sposób owocniej głosić Ewangelię.

Właśnie tematyce współpracy wiernych duchownych i świeckich opartej na realizacji władzy w Kościele, ukazaniu komplementarności powołań chrzcielno i kapłańskiego – kapłaństwa wspólnego i kapłaństwa hierarchicznego, jak też analizie i przybliżeniu wynikających z nich uprawnień i obowiązków jednych i drugich związanych z dostępem do władzy kościelnej i związanych z nią urzędów została poświęcona recenzowana rozprawa doktorska napisana przez ks. mgr Jana Wojtczaka pod kierunkiem ks. prof. Kazimierza Dullaka.

2. Tytuł, temat badawczy, treść rozprawy, źródła i bibliografia

Autor omawianej rozprawy podjął dość interesujący temat badawczy dotyczący współpracy wiernych duchownych i świeckich w kontekście misji Kościoła katolickiego, skonfrontowania statusu świeckich i duchownych przez ukazania i analizę ich praw i obowiązków oraz przybliżenie natury, roli i znaczenia urzędu sakramentalnego wynikającego ze święceń, który jest gwarantem ich właściwej współpracy. Jednocześnie podjął próbę skonfrontowania powołania wiernych świeckich i duchownych w obliczu ich współpracy opartej na realizacji władzy w Kościele oraz pragnął odpowiedzieć na pytanie na jakiej podstawie wierni świeccy i duchowni powinni współpracować w różnych modelach życia i posługiwania realizując misję Kościoła, a także na ile jedni i drudzy mają dostęp do władzy kościelnej i związanych z nią urzędów.

Tytuł rozprawy doktorskiej nie budzi zastrzeżeń jest interesujący, aktualny i w sensie realiów podejmowanej i realizowanej dzisiaj misji Kościoła, a także klarowny, aczkolwiek można dyskutować, czy nie lepiej było by dodać „wiernych świeckich z duchownymi...”. Samo zaś sformułowanie tematu oznacza, że w omawianej pracy doktorskiej będzie chodziło o „refleksję teologiczno-kanoniczną dotyczącą współpracy wiernych duchownych i świeckich w kontekście misji Kościoła katolickiego, skonfrontowania – jak pisze Ks. Doktorant – statusu wiernych świeckich i duchownych przez ukazanie i analizę ich praw i obowiązków oraz przybliżenie natury, roli i znaczenia urzędu sakramentalnego wynikającego ze święceń, który jest gwarantem ich właściwej współpracy”. Tym samym Autor podjął próbę skonfrontowania powołania wiernych świeckich i duchownych w obliczu ich współpracy opartej na realizacji władzy w Kościele oraz podjął próbę odpowiedzi na pytanie na jakiej podstawie wierni świeccy i duchowni

powinni współpracować w różnych modelach życia i posługiwania realizując misję Kościoła, a także na ile jedni i drudzy mają dostęp do władzy kościelnej i związanych z nią urzędów.

Rozprawa zawiera, oprócz *strony tytułowej*, bardzo szerokiego i zbyt (przesadnie) szczegółowego *spisu treści* (s. 3-15), *wykazu skrótów* (16-17), *wstępu* (s. 18-22) i *zakończenia* (s. 279-280), *streszczenia w języku polskim* (s. 281-282), *streszczenia w języku angielskim* (s. 283-284), *bibliografii* (s. 285-313) podzielonej na źródła i literaturę, trzy merytoryczne *rozdziały* (s. 23-278) bardzo szczegółowo podzielone na podrozdziały, punkty i podpunkty, stanowiące dość zwartą syntezę podjętej problematyki, oczekiwaną od tego rodzaju opracowania. Trochę utrudnia i denerwuje w zapoznawaniu się z merytoryczną treścią poszczególnych rozdziałów bardzo szczegółowy podział treści, czasami na stronie są trzy punkty, a często dwa. Wydaje się, że można by to trochę ograniczyć.

W r o z d z i a l e p i e r s z y m zatytułowanym: *Geneza kapłaństwa powszechnego i jego geneza* (s. 23-95). Autor w sześciu podrozdziałach bardzo szczegółowo podzielonych na punkty i podpunkty, wprowadza czytelnika w zagadnienie genezy i natury Kościoła. W oparciu o źródła biblijne ukazuje hasłowo (?) podstawy powstawania Kościoła (eklezjogenezy) i jego – jak pisze – formy inkorporacji (włączenia) do Ludu Bożego. Po czym charakteryzuje powołanie wynikające z przyjęcia sakramentu chrztu świętego i ukazuje konkretne uprawnienia i obowiązki wszystkich wiernych uczestniczących w kapłaństwie powszechnym zawarte w Kodeksie Prawa Kanonicznego. Uprawnienie te i obowiązki ukazuje dość schematycznie, aczkolwiek niektóre niezbyt zostały pogłębione od strony teologicznej, a szczególnie prawnej. Rodzi się też pytanie czy w niniejszym rozdziale potrzebne i konieczne było omawianie celebracji chrztu (p. 3.6 - s. 51-52) oraz liturgii sakramentu chrztu (p. 3.63 – s. 53-54). Wydaje się to zbędne, gdyż nie wnosi wiele od strony merytorycznej do opracowania. Brakuje również – jak w innych rozdziałach – pewnego podsumowania treści ukazanych i analizowanych w tym rozdziale, a poczynione w przedostatnim akapicie rozdziału jest trochę niewystarczające.

W r o z d z i a l e d r u g i m: *Duchowni – pochodzenie, tożsamość, powołanie* (s. 96-184), dość obszernym i podzielonym na siedem szczegółowo podzielonych na punkty i podpunkty podrozdziałów zatytułowanych: *Kapłaństwo Starego Przymierza, Novum przyniesione przez Chrystusa, Teologia i skutki święceń, Sakrament święceń w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 r., Celebracja sakramentu święceń, Realizacja władzy święceń i Uprawnienia i obowiązki duchownych* została omówiona tematyka odnosząca

się do kapłaństwa służebnego (hierarchicznego). Wychodząc od starotestamentowych korzeni kapłaństwa, Autor przybliżył *novum* kapłaństwa przyniesionego i ustanowionego przez Chrystusa, który ustanawiając Nowe Przymierze włączył apostołów i ich następców w swoje jedyne kapłaństwo. W podrozdziale trzecim omawia teologię i skutki sakramentu święceń, chcąc przybliżyć czytelnikowi powołanie i tożsamość kapłaństwa Chrystusowego, jak też skutki wypływające z przyjętych święceń. Natomiast podrozdział czwarty stanowi przybliżenie i dość schematyczne, bez większego pogłębienia, omówienie norm kodeksowych regulujących święcenia. Podobnie jak w rozdziale pierwszym i tutaj wydaje się zbędny podrozdział traktujący o celebracji sakramentu święceń (p. 5 – s. 152-161). Bardzo pobieżnie i podręcznikowo potraktował Autor zagadnienie realizacji władzy święceń (podrozdział 6 – s. 157-160). Wydaje się, że należało to nieco pogłębić od strony merytorycznej. Ostatni podrozdział w tym rozdziale to dość szczegółowe omówienie uprawnień i obowiązków duchownych. Rozdział ten jest raczej udaną częścią dysertacji, aczkolwiek pojawia się wątpliwość czy należało omawiać celebrację sakramentu święceń (?). Mógł też Ksiądz Doktorant poczynić bardziej szerokie i pogłębione podsumowanie tego rozdziału, postąpił jednak podobnie jak w rozdziale pierwszym, czyniąc to w jednym małym akapicie.

R o z d z i a ł t r z e c i Autor zatytułował: *Urząd sakramentalny jako gwarancją właściwej współpracy świeckich i duchownych w misji Kościoła* (s. 185-278), koncentrując swoje rozważania i uwagę na ukazaniu jak pełnione różnorodne urzędu, posługi i funkcje będące realizacją władzy kościelnej, są gwarantem właściwej współpracy wiernych duchownych i świeckich. Najpierw omawia dość szeroko teologię urzędu kościelnego w perspektywie historycznej, a następnie przybliżył czytelnikowi władzę i urząd w ujęciu obowiązujących norm kodeksowych, by w ostatniej części rozdziału wyjaśnić i wskazać, że urząd kościelny stanowi gwarancję legalnej współpracy wiernych świeckich z duchownymi. Przeprowadzona pobieżna analiza teologiczno-prawna tego zagadnienia pozwala mu – co jest ważne i godne zauważenia – przejść do omówienia aktualnych problemów i nadużyć w tym względzie, takich jak laicyzacja duchownych, klerykalizacja świeckich, relacja urzędu do charyzmatu, kwestia demokracji w Kościele i święceń kobiet. Przybliżając aktualne przejawy kryzysu urzędu kościelnego Doktorant podejmuje próbę postawienia pewnych wniosków i postulatów co do współpracy wiernych duchownych i świeckich. Kwestie te wyjaśnia i ukazuje w miarę poprawnie, ale czytelnik czuje pewien niedosyt zbyt pobieżnego i nie do końca pogłębionego potraktowania tych trudnych i złożonych zagadnień. Brakuje też – jak to

było i w poprzednich dwóch rozdziałach – podsumowania rezultatów badawczych wynikających z podjętej tematyki, aczkolwiek po części rekompensuje go treść podrozdziału trzeciego.

Ks. Doktorant, wierny wytkniętemu sobie polu badań, naświetla od strony teologicznej wszystkie powyższe wątki uwzględniając, analizując i podkreślając aplikację norm prawa powszechnego. Czyni to umiejętnie, aczkolwiek szkoda, że nie zechciał szerzej wprowadzać czytelnika w podejmowane zagadnienia podejmowane w poszczególnych rozdziałach. Czyni to na końcu poszczególnych rozdziałów, jednak lepiej było by gdyby takie wprowadzenie pojawiło się na początku każdego rozdziału. Jak już zaznaczyłem, szkoda też, że Autor nie zamieścił na końcu każdego rozdziału bardziej znaczącego podsumowania. Dałoby to czytelnikowi w gąszczu przytaczania i analizy licznych źródeł, przede wszystkim prawa powszechnego, możliwość łatwiejszego śledzenia toku prowadzenia myśli przez Doktoranta i prezentowania tematyki współpracy wiernych duchownych i świeckich.

Treść monografii spinają jakby w kłamry: *wstęp* i *zakończenie*. We *wstępie* (s. 18-22) czytelnik napotyka oczekiwane w tym miejscu informacje, a więc wyjaśnienie i określenie tematu i celu rozprawy, wskazanie metody badań i płaszczyzny źródłowej, wreszcie uzasadnienie przyjętego schematu, czyli dyspozycję pracy. Trochę szkoda, że Autor wskazując na źródła (s. 19) tylko bardzo lakonicznie je wspomina, nie wymieniając oprócz Kodeksu Prawa Kanonicznego niczego więcej. Oczywiście znajdujemy je wymienione w bibliografii, ale przydałoby się i w tym miejscu wymienić choćby najważniejsze .

W bardzo krótkim *zakończeniu* (s. 279-280) Autor zbyt ogólnie i lakonicznie podsumowuje przeprowadzone analizy w swojej dysertacji. Nie jest to udana część rozprawy, gdyż zabrakło konkretnych wniosków z analizy teologiczno-kanonicznej odnoszącej się do współpracy wiernych duchownych i świeckich wynikającej z urzędu sakramentalnego. Doktorant mógł tę część rozprawy bardziej przemyśleć i dopracować dając tego wyraz w treści zakończenia, tym bardziej, że Ks. Doktorant nie czynił konkretnych podsumowań poszczególnych rozdziałów. Oczywiście poczynione podsumowanie nie dyskwalifikuje całości dysertacji, ale mogłoby zostać lepiej przedstawione. Przytoczone uwagi zbyt słabo odzwierciedlają treści podjęte i przeanalizowane w trzech rozdziałach

Bibliografia, wykaz skrótów i *spis treści* dopełniają zawartość recenzowanej dysertacji. Moje pewne zastrzeżenia budzi bardzo szczegółowy, zbyt szczegółowy i

bardzo rozdrobniony podział treści. Dałem temu wyraz już w punkcie drugim recenzji. Wydaje się, że Doktorant trochę „przesadził” z trzynastostronicowym podziałem treści. Zapewne niektóre punktu czy podpunkty można by połączyć, a niektóre wyeliminować. Natomiast warto zauważyć szeroką i bogatą bazę źródłową wykazaną przez Doktoranta w bibliografii (50 pozycji). Szkoda tylko, że Doktorant nie podzielił źródeł według jakiegoś klucza, np. kodeksy, dokumenty soborowe, papieskie, kongregacji, komisji teologicznych. Budzi też zastrzeżenia cytacja Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r.

Pokaźny jest również wykaz literatury (ponad 370 pozycji, w tym 12 obcojęzycznych). Literatura jest bardzo obszerna i należy pogratulować Autorowi dokonanej kwerendy, również w językach obcych. Niektóre pozycje zostały zapisane w sposób niepełny, np. komentarz ks. T. Pawluka, *Prawo kanoniczne według kodeksu Jana Pawła II*, t. I, II i IV – brak podtytułów. Poza tym można było literaturę również podzielić, przynajmniej na teologiczną i kanoniczną, a teologiczną na przedmiotową i popularno-naukową, czy też hasła encyklopedyczne, było by to korzystniejsze dla czytelności zapoznawania się z literaturą.

3. Ocena merytoryczna rozprawy

1. Rozprawa ks. mgr Jana Wojtczaka – jak zaznaczyłem wcześniej – podejmuje bardzo interesujące i ważne zagadnienie odnoszące się do współpracy wiernych świeckich i duchownych w kontekście urzędu sakramentalnego i misji Kościoła, konfrontując w swoich analizach badawczych status świeckich i duchownych przez przybliżenie i omówienie ich uprawnień i obowiązków, które powinny być realizowane zgodnie z ich misją, gdzie kościelny urząd sakramentalny jest gwarantem właściwej ich współpracy. Tytuł rozprawy jednoznacznie i precyzyjnie określa jaki będzie cel dociekań naukowych, które Doktorant dość dokładnie precyzuje i określa we *wstępie*. Jednocześnie wskazuje, że w przeprowadzanych analizach teologiczno-kanonicznych owej współpracy wiernych świeckich i duchownych w oparciu o urząd sakramentalny, aspekt teologiczny staje się podwaliną i przyczyną stanowienia konkretnych norm prawnych w posoborowym ustawodawstwie kościelnym i następnie w Kodeksie Prawa Kanonicznego.

2. Sam ogólny schemat rozprawy jest poprawny, jednak jego już bardzo szczegółowy podział budzi pewne zastrzeżenia. Podział na trzy rozdziały jest przejrzysty, logiczny, wyczerpuje temat i stwarza spójną oraz zwartą syntezę omawianego zagadnienia. Konstrukcja opracowania jest uzasadniona, wyczerpująca i można

powiedzieć konsumuje wszystkie aspekty i wymiary podjętego zagadnienia. Jednak tak bardzo szczegółowy podział poszczególnych rozdziałów (spis treści liczy prawie 13 stron) jest zbyt szczegółowy i za bardzo rozdrobniony, co powoduje, że do niektórych wyszczególnionych w spisie treści kwestii Autor poświęca pół, a czasami nawet jedną trzecią strony. Zapewne można by niektóre punkty połączyć, jak np. przy chrzcie świętym w punkcie trzecim pierwszego rozdziału, a niektóre nawet ominąć, jak np. przy sakramencie chrztu odnoszące się do celebracji chrztu (punkt 3.6), czy odnoszące się do celebracji sakramentu święceń w rozdziale drugim (punkt 5).

3. Zabrakło mi też w treści rozprawy, w rozdziale drugim, chociaż krótkiego odniesienia historycznego do sakramentu święceń, a mianowicie przytoczenia uregulowań prawnych do Soboru Watykańskiego II (święcenia niższe i wyższe), motu proprio Pawła VI *Ministerium quaedam* z 05 sierpnia 1972 r., które ustaliło nową dyscyplinę Kościoła co do posług lektoratu i akolitu oraz samych święceń, gdzie włączenie do stanu duchownego związane ze święceniami diakonatu, a także usunięciu tonsury. Ks. Doktorant przedstawiając teologię i skutki sakramentu święceń (s. 121-132) od razu przeszedł do sakramentu święceń w normach Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 r. Korzystniej dla dysertacji – moim zdaniem – było by ukazanie choć krótkiego odniesienia historycznego do sakramentu święceń. Kwestia ta jest dyskusyjna, ale zapewne opracowanie zyskałoby na wartości, tym bardziej że w rozdziale trzecim Doktorant prezentując urząd sakramentalny bardzo szeroko omawia aspekt historyczny tego zagadnienia.

4. Mam też pewne wątpliwości i uwagi, które są zapewne dyskusyjne, co do kwestii ukazania samej współpracy wiernych świeckich i duchownych poprzez poszczególne urzędy wymienione, przedstawione i analizowane w rozdziale trzecim. Ks. Doktorant przedstawia te urzędy i wynikające z ich prawa, obowiązki i zadania w odniesieniu do wiernych świeckich dość poprawnie i szeroko, jednak samą realizację tych zadań w celu owocnej współpracy już trochę skromniej i nie tak szeroko. Nadrabia to trochę w punkcie trzecim rozdziału trzeciego, kiedy to omawia urząd kościelny jako gwarancję legalnej współpracy świeckich z duchownymi.

5. Zabrakło mi też w pracy odniesień do II Polskiego Synodu Plenarnego (1991-1999), tym bardziej, że Ks. Doktorant pewnym miejscu swej dysertacji odnosi się do roli i zadań świeckich w uchwałach Pierwszego Polskiego Synodu Plenarnego z 1939 r., powołując się na artykuł śp. ks. prof. Jana Dyducha opublikowany w „Prawie Kanonicznym” w 1988 r. (zob. s. 293). Myślę również, że mógł Autor wspomnieć w swej

pracy o Dekrecie ogólnym Konferencji Episkopatu Polski promulgowanym 30 marca 2023 r. w sprawie występowania duchownych, członków instytutów życia konsekrowanego, stowarzyszeń życia apostołskiego oraz niektórych wiernych wieckich w mediach, tym bardziej że podejmuje w trzecim rozdziale w punkcie 3 aktualne problemy i nadużycia.

6. Pod względem m e r y t o r y c z n y m, zarówno w tekście, jak i w bardzo bogatych i szerokich notach podtekstowych, należy stwierdzić wysoki stopień dokładności, precyzji i pedanterii Autora. Sięga do wielu źródeł prawa powszechnego, stara się w sposób wyczerpujący je omówić i przeanalizować, aczkolwiek niektóre kwestie zbyt pobieżnie i ogólnikowo. Tym bardziej było to trudne i wymagające jeżeli weźmie się pod uwagę ilość cytowanych i wykorzystanych w dysertacji źródeł, jak i literatury (1624 pozycje). Wielość źródeł sprawia, że czytelnik może być zaskoczony wielością podejmowanych wątków oraz w miarę wnikliwym ich omówieniem, mimo że zbyt szczegółowy podział na podrozdziały, punkty i podpunkty treści rozprawy temu tak do końca zapewne nie sprzyjał. Autor wiele się tutaj napracował i efekty tego są widoczne w rozprawie, co też świadczy o jego erudycji. Dopełnieniem znajomości źródeł i ich wykorzystania jest także erudycja Ks. Doktoranta w zakresie literatury pomocniczej przedmiotu. Biorąc pod uwagę tak bogatą bazę źródłową i wykorzystaną literaturę, nie można Autorowi zarzucić, że omawiany temat przedstawił w sposób niekompletny. Wręcz przeciwnie, zastosowane i wykorzystane w rozprawie źródła i opracowania dają kompletny obraz podjętego i opracowanego zagadnienia. Poczynione przeze mnie uwagi krytycznie nie pomniejszają tego wysiłku i podjętej pracy, tym bardziej, że niektóre moje uwagi są zapewne dyskusyjne. Mimo pewnych uwag krytycznych zasygnalizowanych w recenzji, uważam że cel rozprawy został jasno i w pełni zrealizowany przez Księdza Doktoranta.

4. Ocena formalna rozprawy

Autor zastosował metodę analityczno-syntetyczną. Należy podkreślić, że wyjaśnienie zamieszczone we *wstępie* pracy odnośnie zastosowanej metody potwierdza się w treści dysertacji. Autor w sposób poprawny zastosował wskazaną metodę w swojej pracy, analizując źródła biblijne i teologiczne oraz wynikając z nich i ujęte w normy prawne przepisy określające funkcjonowanie wspólnoty Kościoła, a przede wszystkim współpracę wiernych duchownych i świeckich.

Praca doktorska Ks. Jana Wojtczaka została napisana została właściwie pod względem stylistycznym, z zastosowaniem poprawnej terminologii. Stąd też lektura pracy nie stwarza problemów. Język pracy doktorskiej jest poprawny, nie spotyka się tżz wielu błędów literowych. Przypisy są prawidłowe i nie budzą większych problemów czy zastrzeżeń..

5. Wnioski końcowe

W podsumowaniu należy stwierdzić, że recenzowana rozprawa, jakkolwiek zawiera wskazane wyżej mankamenty, jest liczącym się wkładem Autora w rozwój badań nad urzędem sakramentalnym we współpracy wiernych świeckich z duchownymi w misji Kościoła z perspektywy teologiczno-kanoniczej. Obszerność pracy i jej merytoryczna zawartość świadczy o dogłębnej analizie podjętych w temacie zadań oraz o rzetelności dokonanych badań. Wykładnia zagadnień zasługuje na pozytywną ocenę, a zasygnalizowane w recenzji uwagi nie podważają jej pozytywnej oceny. Autor dobrze zatem zrealizował swoje zamierzenia badawcze wykazując znajomość materii i odpowiednie przygotowanie warsztatowe.

6. Konkluzja

Biorąc zatem pod uwagę, iż przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska jest opracowaniem samodzielnym, twórczym, ubogacającym polską literaturę kanonistyczną i teologiczną oraz że spełnia wszystkie warunki stawiane rozprawie doktorskiej w świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, późn. zm.) w związku z art. 179 ust. 2 i ust. 3 Ustawy z dnia 03 lipca 2018 r., przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2018 poz. 1669), stawiam wniosek do Instytutu Nauk Teologicznych Uniwersytetu Szczecińskiego w Szczecinie o dopuszczenie ks. mgr Jana Wojtczaka do dalszego etapu przewodu doktorskiego.

Włocławek, dnia 05 lutego 2024 roku

Ks. dr hab. Janusz Gręźlikowski